

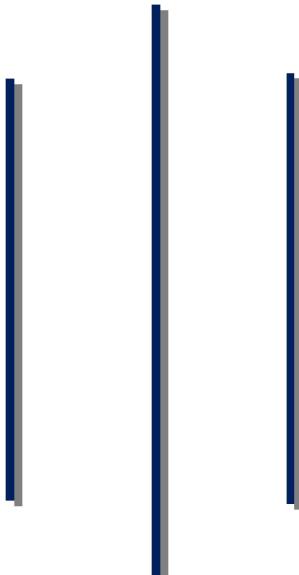

स्थानीय राजपत्र

भाग : २, खण्ड : ७, संख्या १४, राजपत्रमा प्रकाशित मिति २०८१।०३।३०

कार्यपालिकावाट स्वीकृती मिति : २०८१।०३।०८
प्रमाणिकरण मिति : २०८१।०३।३०

दिपायल सिलगढी नगरपालिका, डोटी

सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१

सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१

दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको संस्थागत विकास, सुशासन सुदृढीकरण, लैङ्गिक समानता र समाजिक समावेशीकरण गर्दै सामुदायिक वनका माध्यमबाट वनको दिगो व्यवस्थापन, वातावरण र जैविक विविधताको संरक्षण, जलवायू परिवर्तनको असर न्यूनिकरण तथा अनुकूलन, स्थानीय ज्ञान र सीपमा आधारित वन उद्यम तथा पर्याप्यटन विकास, वनमा आश्रित वर्गका लागि रोजगारी र आय आर्जन, सामाजिक सुरक्षा, वन सम्बन्धी परम्परागत ज्ञान र प्रथाजनित अभ्यासको प्रवर्द्धन गर्न र संस्कृति समृद्धि र प्रकृतिमा सामुदायिक विकासका लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह र दिपायल सिलगढी नगरपालिकाका बीचको समन्वय र सहकार्यलाई थप सबल बनाई सामुदायिक वन अधिकार सुनिश्चितताका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११(७) र दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको स्थानीय वन ऐन २०८० को दफा ६७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कार्यपालिकाबाट यो कार्यविधिको तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद एक

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्तनाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१ रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि नगरपालिकाको कार्यपालिकाले स्वीकृत गरे पश्चात् तुरन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषयवा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा;

(क) “सामुदायिकवन” भन्नाले वन सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम वन कार्यालयबाट सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई हस्तान्तरण गरिएको राष्ट्रिय वनलाई जनाउँदछ ।

(ख) “उपभोक्ता समूह” भन्नाले सामुदायिक वनको संरक्षण, दिगो व्यवस्थापन र सदुपयोग गर्नका लागि वन सम्बन्धी प्रचलित कानूनबमोजिम वन कार्यालयमा दर्ता भएको सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई जनाउँदछ ।

- (ग) परिभाषा “आदिवासीजनजाति” भन्नाले आफ्नो मातृभाषा र परम्परागत रीति रिवाज, छुट्टै सांस्कृतिक पहिचान, छुट्टै सामाजिक संरचना र लिखित वा अलिखित इतिहास भएको जातिवा समुदायलाई जनाउँदछ ।
- (घ) “कार्ययोजना” भन्नाले सामुदायिकवनको संरक्षण, दिगो व्यवस्थापन र सदुपयोग लगायतका विषयवस्तु समावेश गरी तयार गरी वनकार्यालयबाट स्वीकृत भएको कार्ययोजनालाई जनाउँदछ ।
- (ड) “वनउद्धम” भन्नाले सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले सञ्चालन गर्ने वन पैदावार मा आधारित उद्घमलाई जनाउँदछ ।
- (च) “पर्यापर्यटन” भन्नाले प्रकृतिएवं वातावरण संरक्षण र स्थानीय समुदायको हित हुने गरी प्रकृतिक र समुदायको सांस्कृतिक परम्परामा आधारित भई गरिने पर्यटन गतिविधिलाई जनाउँदछ ।
- (छ) “कृषिवन” भन्नाले एउटै जग्गामा बहुवर्षिय रुख प्रजातिका साथै जैविक विविधता र वनको छत्र घनत्वमा असर नपर्ने गरी प्रतिबन्ध नलगाइएका फलफूल, घाँसेवाली, मत्स्यपालन वा पशुपन्थी पालन, पर्यापर्यटनलाई एकिकृत गरी खेति गर्ने प्रणालीलाई जनाउँदछ ।
- (ज) “प्रविधिक” भन्नाले उपभोक्ता समूहलाई सामुदायिकवन व्यवस्थापन गर्ने प्रविधिक सहयोग, सल्लाह दिन सक्ने सम्बन्धन प्राप्त निकाय बाट प्रमाणपत्र प्राप्तव्यक्तिलाई जनाउदछ ।
- (झ) “सहजकर्ता” भन्नाले वन उपभोक्ता समूहका माग र आवश्यकता अनुसार उपभोक्ता समूह तथा सामुदायिकवन व्यवस्थापन गर्ने सहयोग गर्ने प्रविधिक तालिम प्राप्त वा अनुभव व्यक्ति वा यस शब्दले स्थानीय श्रोत व्यक्ति सामाजिक परिचालकलाई समेत जनाउदछ ।

परिच्छेददुइ

सामुदायिक वन सम्बन्धी आवधिक तथा वार्षिक योजना सम्बन्धी व्यवस्था

३. सामुदायिक वन सम्बन्धी आवधिक तथा वार्षिक योजनाको तर्जुमा र कार्यान्वयनः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले वार्षिक योजनातर्जुमा गर्दा आफ्नो क्षेत्रभित्रका सामुदायिक वनहरूको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनकालागि उपभोक्ता समूहका प्रतिनिधि र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको सहभागितामा सामुदायिक वन सम्बन्धीवार्षिक योजना तर्जुमा गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा(१)बमोजिमको वार्षिक योजनाका साथै दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको मुख्य आवधिक योजनाहरूसँग साम्झस्यता कायम गरी सामुदायिक वन सम्बन्धी मध्यकालिन वा दिर्घकालिन योजनातर्जुमा गर्न सकिने छ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम वार्षिक तथा आवधिक योजनातर्जुमा गर्दा सामुदायिक वनका माध्यमबाट वातावरणको संरक्षण, जैविकविविधता र जलाधार तथा सिमसार संरक्षण, जलवायु अनुकूलन र न्यूनीकरण, प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन, वन डेलो नियन्त्रण र मानव-वन्य जन्तु ढन्द्वच यवस्थापनका विषयहरु समेत समेटी योजनातर्जुमा गर्नु पर्नेछ ।

(४) सामुदायिक वन सम्बन्धी आवधिक तथा वार्षिक योजनामा समावेश भएका कार्यक्रमहरु मध्ये सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले सम्पन्न गर्न सक्ने कार्यक्रमहरु सम्बन्धित उपभोक्ता समूह मार्फत गर्नु पर्नेछ र उपभोक्ता समूहले सम्पन्न गर्न नसक्ने प्रकृतिका कार्यक्रमहरु सेवा प्रदायक मार्फत सम्पन्न गर्न सकिनेछ ।

(५) सामुदायिक वनमा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको लगानीका लागि दिपायल सिलगढी नगरपालिका र उपभोक्ता समूहबीच समन्वय गरी सहलगानी गर्न सकिनेछ ।

४. सामुदायिक वनको तथ्याङ्क व्यवस्थापनः (१) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका यस दिपायल सिलगढी नगरपालिका अन्तर्गत पर्ने सबै सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले देहायको विवरण दिपायल सिलगढी नगरपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(क) उपभोक्ता समूहदर्ता र सामुदायिक वन हस्तान्तरण प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

(ख) स्वीकृत विधान र वन व्यवस्थापन कार्ययोजनाको प्रतिलिपि ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका विवरणहरु एक पटक र देहाय बमोजिमका विवरणहरु प्रत्येक वर्ष दिपायल सिलगढी नगरपालिकालमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(क) सामुदायिक वनको वन पैदावार उपभोक्ता समूहबाहिर विक्री गर्ने समूहले सोको वार्षिक विवरण ।

(ख) सामुदायिक वनको कोषको रकम खर्च गरी सञ्चाललन गरिने वार्षिक कार्यक्रम ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम बाहेक देहायबमोजिमका विवरणहरु प्रत्येक वर्षको आर्थिक वर्ष पुरा भएको तीन महिना भित्र दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(क) वार्षिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन ।

(ख) वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन ।

(४) उपदफा (१), (२) र (३) बमोजिमको प्राप्त विवरणका आधारमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा रहेका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको अनुसूची १ बमोजिमको विवरण तयार गरी नियमित रूपमा अभिलेख अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

५. कार्ययोजना संशोधनतथा परिमार्जन गर्नुपर्ने उपभोक्ता समूहको पहिचानः (१) दफा ४ बमोजिम तयार गरिने अद्यावधिक विवरणका आधारमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक वन मध्ये कुन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कार्ययोजनाको अवधी के कति रहेको छ भनी पहिचान गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्ययोजनाको अवधी पहिचान गरिएका आधारमा कार्ययोजनाको अवधी समाप्त भएका उपभोक्ता समूहलाई पहिलो प्राथमिकता दिई कार्ययोजना संशोधन तथा परिमार्जन गर्नका लागि सहयोग उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

६. कार्य योजना तर्जुमा, संशोधन तथा परिमार्जनका लागि सहयोगः

(१) सामुदायिक वन काकार्ययोजना तर्जुमावा संशोधन तथा परिमार्जन गर्नुपर्ने भनी पहिचान भएका उपभोक्ता समूहले दिपायल सिलगढी नगरपालिका समक्ष प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग माग गरी निवेदन पेश गर्ने सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन पर्न आएमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आफ्नो वन वातावरण तथा विपद शाखा मावन सम्बन्धी प्राविधिक कर्मचारी उपलब्ध भएमा उक्त कर्मचारीलाई सामुदायिक वन काकार्य योजना तर्जुमा वा संशोधन तथा परिमार्जन गर्नमा सहजीकरण गर्नका लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समूहमा खटाउन सक्नेछ ।

(३) दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा सामुदायिक वन कार्य योजना तर्जुमा वा संशोधन तथा परिमार्जन गर्नमा सहजीकरण गर्ने कर्मचारी उपलब्ध नभएमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सम्बन्धित वन कार्यालयमा उपभोक्ता समूहलाई प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनकालागि सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(४) सामुदायिक वनको कार्य योजना तर्जुमा वा संशोधन तथा परिमार्जनका लागि प्राविधिक सहयोग तथा सहजीकरण गर्न सक्ने कर्मचारी दिपायल सिलगढी नगरपालिका र वन कार्यालयमा उपलब्ध नभएमा प्रतिष्पर्द्धा गराई वा नगराई सेवा प्रदायकको सेवा लिने गरी दिपायल सिलगढी नगरपालिका सम्बन्धित उपभोक्ता समूहलाई आवश्यक आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(५) सामुदायिक वनको कार्ययोजना तर्जुमा वा संशोधन तथा परिमार्जनका लागि सेवा प्रदायक मार्फत प्राविधिक सहयोग लिनका लागि दिपायल सिलगढी नगरपालिका र सम्बन्धित सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले सह लगानी पनि गर्ने सक्नेछन् ।

(६) सामुदायिक वनको कार्य योजना तर्जुमा वा संशोधन तथा परिमार्जनकालागि सम्झौता गरी कार्य गर्ने प्राविधिक सेवा प्रदायकले सम्झौतामा उल्लेखित समय भित्र सम्बन्धित निकाय सँगको समन्वय मा उपभोक्ता समूहलाई सहजीकरण गरी कार्य योजना तर्जुमा वा संशोधन तथा

परिमार्जनको कार्य सम्पन्न गरी सोको प्रतिवेदन उपभोक्ता समूह मार्फत दिपायल सिलगढी नगरपालिका समक्ष पेश गराउन सक्नेछ ।

६. कार्य योजना तर्जुमा तथा परिमार्जनकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकासँग परामर्शः

(१) उपभोक्ता समूहले वन व्यवस्थापन कार्य योजना तयार वा संशोधन गर्दा उक्त कार्य योजनाका बारेमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको सुभाव, सिफारिस तथा परामर्श लिन दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको वन वातावरण तथा विपद शाखा मार्फत सम्बन्धित वडा कार्यालयमा कार्य योजनाको एक प्रति उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनकालागि वन व्यवस्थापन कार्य योजना प्राप्त भएको मितिले बढीमा ७ दिन भित्रमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको वन तथा वातावरण शाखा वा सम्बन्धित वडा कार्यालयले आवश्यक सुभाव वा सिफारिस वा परामर्श दिनु पर्नेछ र उक्त समय भित्र कुनै सुभाव वा सिफारिस वा परामर्श नदिएमा सोही कुरा जनाई वन व्यवस्थापन कार्ययोजना स्वीकृतीका लागि सम्बन्धित वन कार्यालय समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) दुई वा सो भन्दा बढी वडामा फैलिएको सामुदायिक वनको कार्ययोजनाका बारेमा कुनै एउटा वडा कार्यालयको सुभाव वा सिफारिस वा परामर्श प्राप्त भएमा स्थानीयतहसँग परामर्श गरेको मानिनेछ ।

(४) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको वन तथा वातावरण शाखा वा सम्बन्धित वडा कार्यालयले सामुदायिक वनको कार्ययोजनाका बारेमा दिएको सुभाव वा सिफारिस वा परामर्शको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरणः कार्ययोजना संशोधन भन्नाले स्वीकृत कार्ययोजनाको अवधी १० वर्ष नपुग्दै कार्य योजना माउल्लेखित कुनै विषयमा सामान्य सुधार गर्ने कुरालाई जनाउने छ, भने कार्ययोजना परिमार्जन भन्नाले कार्ययोजनाको अवधी १० वर्ष पुगे पश्चात् कार्य योजनाका अधिकांश विषय वस्तु अद्यावधिक गरी कार्य योजना तर्जुमा गरिने कार्यलाई जनाउँदछ ।

८. वन पैदावारको सदुपयोग सम्बन्धी वार्षिक योजना: (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले स्वीकृत वन व्यवस्थापन कार्ययोजना बमोजिम संकलन हुने वन पैदावारको उपयोग तथा विक्री वितरण सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई सोको एक प्रति दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा जानकारीका लागि उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त वार्षिक कार्ययोजनाका विषयमा कुनै सुभाव भएमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले उक्त योजना प्राप्त गरेको ७ दिन भित्र त्यस्तो सुभाव दिन सक्नेछ ।

९. वन पैदावारको मूल्यबारे जानकारी गराउनेः (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले विक्री वितरण गर्ने वन पैदावारको मूल्य सूची बारे कार्ययोजना बमोजिम वार्षिक रूपमा पालिकाले बढीमा दुई पटक सम्म वार्षिक विवरण माग गर्न सक्नेछ ।

(२) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले उपदफा (१) बमोजिमको विवरण माग गरेमा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले अर्धवार्षिक वा वार्षिक रूपमा त्यस्तो विवरण उपलब्ध गराउनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको वन पैदावारको मूल्यसूचीबारे उपभोक्ता समूहका सदस्यहरुको जानकारीकालागि उपभोक्ता समूहको कार्यालयको सूचनापाटीमा टाँस गर्नु पर्नेछ ।

१०. सांस्कृतिक तथा धार्मिक प्रयोजनकालागि काठदाउराको उपलब्धताः (१) सांस्कृतिक तथा धार्मिक प्रयोजन र पुरातात्त्विक महत्वकालागि काठ दाउरा उपलब्ध गराउँदै आएका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले सोको विवरण सम्बन्धित वडा कार्यालयलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछन् ।

(२) कुनै व्यक्ति वा संघ संस्थालाई उपदफा (१) को प्रयोजनकालागि काठ दाउरा आवश्यक परेमा सम्बन्धित वडा कार्यालयले उपभोक्ता समूहबाट उक्त वन पैदावार उपलब्ध गराउनकालागि व्यक्ति वा संघ संस्थालाई सिफारिस दिन सक्नेछ ।

११. वन डढेलो नियन्त्रणः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले वन डढेलो नियन्त्रणकालागि विभिन्न सामग्री खरिद गरी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा पालिकास्तरमा वन डढेलो नियन्त्रणकालागि योजनातर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

(३) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह र दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले समन्वय गरी वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धी क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सक्नेछन् ।

(४) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले स्थानीय उपभोक्तासमूहसंग संग समन्वय गरेर वनवातावरण तथा विपदशाखाको व्यवस्था गर्न सक्नेछ । र यस शाखाले विपद तथा जोखिममा परेका व्यक्तिलाई राहत सहयोग उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

१२. समुदायमाआधारित प्रकोप जोखिमन्यूनीकरण: (१) विभिन्नप्रकोप जोखिम न्यूनीकरणकालागि सामुदायिक वनको वन पैदावार परिचालन गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित वडा कार्यालय र उपभोक्ता समूहको आपसी समन्वयमा उक्त प्रयोजनकालागि वन पैदावार आपूर्ति वा परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउन सकिनेछ ।

(२) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमार्फत विभिन्न प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

१३. जलवायु परिवर्तन अनुकूलनकार्यक्रम सञ्चालनः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमार्फत जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) समुदायमा आधारित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न चाहने सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले अनुदान सहायता लगायतका अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्धगराउनु पर्नेछ ।

(३) दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा पहिचा नभएका जलाधार क्षेत्र, सीमसार क्षेत्र र नदीतटीय क्षेत्रहरुको संरक्षण तथा दिगो व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।

(४) दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा वन विकासकालागि उपभोक्ता समूहले व्यवस्थापन गरेको नर्सरीको व्यवस्थापन र विकासको लागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आवश्यक अनुदान रकमको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

१४. वृक्षारोपण र वातावरण संरक्षणकार्यक्रमः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमार्फत वन सँग अन्तरसम्बन्धित भएका वातावरण संरक्षणका विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले वृक्षारोपणका लागि सामुदायिकवन क्षेत्रमा पहिचान भएका भूभागहरुमा वृक्षारोपण गर्न प्राथमिकता प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

१५. वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिन्यूनीकरण र राहत कार्यक्रमः

(१) वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिन्यूनी करणकालागि वनमा तै वन्यजन्तु बसोवास र विचरण गर्नेगरी सामुदायिक वनमा जंगली फलफूल लगायतका फलफूलका विरुवा हुकाउन दिपायल सिलगढी

नगरपालिकाले उपभोक्ता समूहलाई आर्थिक स्रोत, प्राविधिक सहयोग र बीउतथाविरुद्ध समेत उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) वन्यजन्तुबाट हुने जनधनको क्षतिन्यूनीकरणकालागि प्रभावित वासिन्दाहरुको क्षमता विकास गर्न र आवश्यक योजनातर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न दिपायल सिलगढी नगरपालिकाबाट उपभोक्ता समूहलाई आवश्यक सहयोग उपलब्धहुन सक्नेछ ।

(३) सबै किसिमका वन्यजन्तुबाट हुने जनधनको क्षतिवापत राहतप्रदान गर्नका लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह सँगको समन्वयमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले राहत कोष स्थापना र सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेदतीन

सामुदायिक वनमा आधारित वन उद्यम र पर्यापर्यटन विकास

१६. सामुदायिक वनका माध्यमबाट उद्यमशीलता प्रवर्द्धनः (१) सामुदायिक वनको कार्ययोजनामा वन उद्यमसम्बन्धी व्यवस्था गरी वनमाआश्रित वर्गकालागि अनुसूची २ बमोजिमका उद्यमशीलता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहने उपभोक्ता समूहलाई दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आवश्यक अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिपायल सिलगढी नगरपालिकाबाट अनुदान प्राप्त गरी वन उद्यम सञ्चालन चाहने उपभोक्ता समूहले दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा रहेको उद्यम सम्बन्धी शाखासँग समन्वय तथा परामर्श गरी सामुदायिक वनको कार्य योजनामा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछन् ।

(३) सामुदायिक वनका माध्यमबाट उद्यमशीलताको प्रवर्द्धन गर्न चाहने उपभोक्ता समूहलाई दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सामुदायिकवनको कार्ययोजनामा समावेश गर्ने विषयवस्तु पहिचानका साथै उद्यम सम्बन्धी योजनातर्जुमा र कार्यान्वयनकालागि प्राविधिक तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(४) सामुदायिक वनका माध्यमबाट सञ्चालन गरिने वन उद्यमका कार्यक्रमहरु बाट वन आश्रित विपन्न परिवारका लागि रोजगारी र आयआर्जन गर्ने प्राथमिकतादिनु पर्नेछ र यस कार्यको अभिलेख राखीवार्षिक प्रतिवेदनमाउल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

१७. सामुदायिक वनमा आधारित उद्यमको दर्ता र सञ्चालनः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका एक वा सो भन्दा बढी उपभोक्ता समूहहरूले आपसी सहलगानी गरी वा दिपायल सिलगढी नगरपालिकासँगको सहकार्यमा वन उद्यम सञ्चालन गर्न चाहेमा सम्बन्धित उपभोक्ता समूहहरूको संयुक्त स्वामित्व रहने गरी दिपायल सिलगढी नगरपालिकालमा सामुदायिक वनमा आधारित उद्यमदर्ता गरी सञ्चालन गर्न सक्ने छन् ।

(२) उद्यमदर्ता र सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको लघु उद्यमसम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

(३) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको क्षेत्र भित्र वन सम्बन्धी उद्यमको रूपमा सञ्चालन गर्न सकिने उद्यमहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरणकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको उद्यमसम्बन्धीशाखाले सहजीकरण तथा सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

(४) दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा रहेका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गरी उद्यमतथा घरेलु उद्योग सञ्चालन गर्न चाहने निजी क्षेत्र तथा परियोजनासँग समन्वय र सहकार्य गराउनकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सहजीकरण गर्नेछ ।

१८. सामुदायिक वनमा आधारित पर्यापर्यटन कार्यक्रम सञ्चालनः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा रहेका सामुदायिक वनहरूमा सञ्चालन गरिने पर्यापर्यटन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सम्बन्धित सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका कार्यक्रम सञ्चालनकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले वार्षिक रूपमा विनियोजन गरेको बजेट तथा अनुदान रकम मध्येबाट आवश्यक पर्ने अनुदान रकम तथा बजेट उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) को प्रयोजनका लागि उपभोक्ता समूहले दिपायल सिलगढी नगरपालिका समक्ष आवश्यक निवेदन तथा प्रस्तावना पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कार्य योजनामा पर्यापर्यटन सम्बन्धी योजना र कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरू समावेश गर्नका लागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकालको उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी शाखाले प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

(५) सामुदायिकवनमा सञ्चालन गरेका पर्यापर्यटन क्षेत्रहरूमाप्रवेश शुल्कलगायतका सबै सेवाशुल्कहरू सम्बन्धित सामुदायिकवनउपभोक्ता समूहले संकलन गरी आफ्नो कोषमाजम्मा गर्नुपर्नेछ ।

(६) पर्याप्यटन कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने चाहने सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले क्षमताविकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

१९. कृषिवनमा आधारित आयआर्जनः (१) कृषि वन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहने उपभोक्ता समूहले आफ्नो वनव्यवस्थापन कार्ययोजनामा कृषि वन सम्बन्धी व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ ।

(२) सामुदायिकवनमा कृषि वन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहने उपभोक्ता समूहले कृषि वनमा आश्रित विपन्न परिवारहरुको पहिचान गर्नुपर्नेछ र यसरी पहिचान गरिएका परिवारहरुलाई सामुहिकवा परिवारगत रूपमा कृषिवनकार्यक्रम सञ्चालन गर्न दिने वन क्षेत्र पनिपहिचान गर्नुपर्नेछ ।

(३) विपन्न परिवारलाई जडीबुटी खेतीलगायतका कृषिवनकार्यक्रम सञ्चालनकालागि सामुदायिकवनको कुनै क्षेत्र वाभूभागउपलब्ध गराउनकालागिउपभोक्ता समूह र विपन्न परिवारका बीचगरिने सम्झौतावन सम्बन्धी प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछ ।

(४) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने कृषि वन कार्यक्रम सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमार्फत वाउपभोक्ता समूहले पहिचान गरेको विपन्न परिवारहरुको समूहमार्फत सञ्चालन गर्न प्राथमिकतादिनु पर्नेछ ।

(५) कृषि वन कार्यक्रम सञ्चालनकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले उपभोक्ता समूहमार्फत वासिधै वनमाआश्रित विपन्न परिवारलाई बीउबीजन, विरुवा, प्राविधिक सहयोग, सिचाईर नगद अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको सहयोग प्राप्त गर्नका लागि वनमा आश्रित विपन्न परिवारको तर्फबाट उपभोक्ता समूहले दिपायल सिलगढी नगरपालिका समक्षनिवेदन सहित योजना तथा कार्यक्रमको प्रस्तावना पेश गर्न सक्नेछ ।

(७) कृषि वनका माध्यमबाट विपन्न समूहले उत्पादन गरेका कृषि वन जन्य उपजहरुको प्रशोधन तथा बजारीकरणकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको कृषि सम्बन्धी शाखाले आवश्यक सीप तथातालिमहरु प्रदान गर्न सक्नेछ ।

२०. सामुदायिक वनका माध्यमबाट गरिवी न्यूनीकरणः

(१) सामुदायिक वनका माध्यमबाट गरिवी न्यूनीकरणकालागि उपभोक्ता समूहले देहाय बमोजिमका कार्यहरु गर्नु पर्नेछः

(क) उपभोक्ता समूहको कोष परिचालनगर्दा गरिवी न्यूनीकरणकालागि बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने।

(ख) आयआर्जनको लागि सामुदायिकवनको क्षेत्र उपलब्ध गराउँदा अति विपन्न, भूमिहिन, सीमान्तकृत, आदिवासि जनजाति, एकलमहिला र दलित परिवारलाई प्राथमिकतादिनु पर्ने ।

(ग) वन उद्यम सञ्चालन गर्दा गरिबीन्यूनी करण हुने कृयाकलाप सञ्चालन गर्नुपर्ने ।

(घ) गरिबीको रेखामुनि रहेका वाप्राकृतिकविपदमा परेका उपभोक्तालाई सहुलियत दरमा वानि :शुल्क काठ दाउरा उपलब्ध गराउने ।

(२) सामुदायिक वनका माध्यमबाट गरिबी न्यूनीकरण कार्यक्रम सञ्चालनकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले उपभोक्ता समूहलाई अनुदान लगायतका सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नेछा

परिच्छेद चार

सामुदायिक विकास कार्यक्रम सञ्चालन

२१. सामुदायिक विकासकालागि समन्वय र सहकार्य: (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले पहिचान गरेका सामुदायिक विकासका कार्यहरु गर्दा उपभोक्ता समूहले दिपायल सिलगढी नगरपालिकासँग समन्वय र सहकार्य गर्न सक्ने छन् ।

(२) उपभोक्ता समूहले सञ्चालन गर्ने सामुदायिक विकासका कार्यहरु वार्षिक योजनामा समावेश गरी साधारण सभाबाट पारित गरिएको हुनुपर्नेछ र वार्षिक योजना अनुसारका कार्यक्रममा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको समेत सहकार्य हुने भएमा उक्त वार्षिक योजनाको विवरण दिपायल सिलगढी नगरपालिका समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कोषको रकमखर्च गरी सामुदायिक विकासका कार्यहरु गर्दा दिपायल सिलगढी नगरपालिकालगायत अन्य निकायबाट सहयोग उपलब्ध नहुने र स्थानीय समुदायलाई अत्यावश्यक पर्ने सामुदायिक सेवाका क्षेत्रमालगानी गर्नु पर्नेछ ।

२२. सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई अनुदान प्रदान: दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले उपभोक्ता समूहको आवश्यकता र कार्यसम्पादन प्रगतिका आधारमा सामुदायिक विकास सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालनकालागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

२३. सामाजिक सुरक्षामा सामुदायिकवनको स्रोत परिचालन: (१) सामुदायिकवनउपभोक्ता समूहको कोषको रकमखर्च गर्दा देहायबमोजिमका सामाजिक सुरक्षाकाकार्यहरुमाखर्च गर्न सकिनेछ:

(क) विपन्न परिवारका लागि स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी र विद्युतखपतमाअनुदान ।

- (ख) अपाङ्गताभएकाव्यक्तिकालागि आवश्यकपर्ने सेवातथा सुविधा ।
- (ग) अशक्ततथा असहाय अवस्थामा रहेका व्यक्तिको पालनपोषण तथा हेरचाह खर्च ।
- (घ) एकलमहिलाकालागि रोजगारी तथा आय आर्जन ।
- (ङ) विपन्न परिवारका सुक्केरी आमा र नवजात शिशुकालागि पोषण भत्ता ।
- (च) सिमान्तकृत र विपन्नदलित परिवारका लागि स्वास्थ्य, शिक्षातथा रोजगारी र आय आर्जन।
- (छ) आदिवासी जनजातिकालागि स्वास्थ्य, शिक्षातथा रोजगारी र आय आर्जन।
- (ज) वृद्ध वृद्धाकालागि औषधोपचार लगायत सामाजिक सुरक्षाभत्ता ।
- (२) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले दफा (१) बमोजिमका क्षेत्रमा सामाजिक सुरक्षा सेवाप्रदान गर्दा दिपायल सिलगढी नगरपालिकालसँग समन्वय गरी सकेसम्म दोहोरो नपर्ने गरी प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेदपाँच

वनसम्बन्धी परम्परागत ज्ञान र प्रथाजनित अभ्यासको प्रवर्द्धन

२४. वनसम्बन्धी परम्परागत ज्ञानको प्रवर्द्धनः (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले सामुदायिक वनको कार्य योजना तर्जुमा गर्दा आफ्नो समुदायमा रहेका आदिवासी जनजाति र स्थानीय समुदायको वन पैदावार तथा जैविक विविधताको उपयोग तथा वनव्यवस्थापन सम्बन्धी परम्परागत ज्ञानको अभिलेख राख्नु पर्नेछ।

(२) सामुदायिक वनमा वनको दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलापहरु गर्दा उपदफा (१) बमोजिम पहिचान तथा अभिलेखित भएका परम्परागत ज्ञानको सदुपयोग गर्दै त्यस्ता परम्परागत ज्ञानको थप प्रवर्द्धन गर्नुपर्नेछ ।

(३) सामुदायिक वनका माध्यमबाट आदिवासी जनजाति र स्थानीय समुदायको वन पैदावार उपयोग तथा वन व्यवस्थापन सम्बन्धी परम्परागत ज्ञानको प्रवर्द्धनकालागि दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आवश्यक स्रोत साधन र सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

२५. प्रथाजनित अभ्यासको सम्मानः (१) सामुदायिक वन व्यवस्थापन र सदुपयोग गर्दा स्थानीय स्तरमा साविकदेखि प्रचलनमा रहेका वन तथा अन्यप्राकृतिक स्रोत सम्बन्धी आदिवासी जनजाति र स्थानीय समुदायका प्रथाजनित अभ्यासलाई सम्मानका साथमान्यताप्रदान गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा(१) को प्रयोजनकालागि सामुदायिकवनको कार्ययोजना र उपभोक्ता समूहको विधानमा आवश्यक व्यवस्थाहरु गर्नु पर्नेछ ।

(३) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा रहेका प्राकृतिक स्रोतको सदुपयोग सम्बन्धी प्रथाजनित अभ्यासको अभिलेख कायम गरी उक्त अभ्यासहरुलाई सामुदायिकवन सँग सामञ्जस्यता कायम गराउनका लागि सहजीकरण गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद छ

उपभोक्ता समूहमा सुशासन, लैडिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

२६. **उपभोक्ता समूहमा सुशासनप्रवर्द्धनः** (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहले देहायका विषयहरु उपभोक्ता समूहको साधारण सभाबाट पारित गर्नुपर्नेछः

- (क) विधान र कार्ययोजना (नयाँ, संशोधिततथा परिमार्जित),
- (ख) कार्ययोजनामा समावेश गर्ने वन सम्वर्द्धन क्रियाकलाप छनोट,
- (ग) समूहबाहिर काठविक्री गर्ने निर्णय,
- (घ) वार्षिक योजना,
- (ङ) लेखा परीक्षणप्रतिवेदन,
- (च) सार्वजनिक सुनुवाई गरेको प्रतिवेदन ।

(२) वडाकार्यालयले उपभोक्ता समूहको साधारण सभामा वडा प्रतिनिधिलाई सहभागी गराई साधारण सभाको वारेमा जानकारी गराउनसक्नेछ ।

(३) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आफै वा वडा कार्यालयबाट सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको लेखा व्यावस्थापन लगायत सुशासनका विषयमा क्षमता अभिवृद्धिकार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

२७. लैंड्रिक समानता सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चतता गर्ने: (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा देहायबमोजिम हुने गरी लैंड्रिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चतता गरिएको हुनुपर्नेछः

(क) उपभोक्ता समूहको विधानमा सदस्य घरधुरीकामहिला र पुरुषदुवैको नाम समावेश हुनुपर्ने ।

(ख) उपभोक्ता समूहको पदाधिकारी सहितकार्य समितिमा अध्यक्ष र सचिवमध्ये एक जना र उपाध्यक्ष र कोषाध्यक्षमध्ये एक जना महिला अनिवार्य रूपमालैंड्रिक समानता हुनेगरी प्रतिनिधित्व भएको हुनु पर्ने ।

(ग) उपभोक्ता समूहको खाता सञ्चालकमध्ये कमितमा एक जनामहिलाहुनुपर्ने र कोष परिचालन गर्दा महिला सशक्तिकरणकालागि बजेट विनियोजन गर्नुपर्ने ।

(घ) उपभोक्ता समूहको कार्यसमितिमा सामाजिक समावेशीकरण हुने गरी प्रतिनिधित्व भएको हुनुपर्ने ।

(२) दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले आफै वा वडा कार्यालयबाट सामुदायिकवन उपभोक्ता समूहमा लैंड्रिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सुनिश्चतताकालागि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद सात

विविध

२८. सशर्त अनुदान र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी रकमखर्च गर्ने: दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा वन तथा वातावरण सम्बन्धी विषयमा उपलब्ध सशर्त अनुदान र प्राकृतिक स्रोतको रोयल्टी रकम खर्च गर्दा उपभोक्ता समूहकामाध्यमबाट सामुदायिक वन विकासमा खर्च हुनेगरी परिचालन गर्न प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

२९. सामुदायिक वन बाट प्राप्तहुने वन पैदावार शुल्क सामुदायिक वन विकासमा खर्च गर्ने: सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहबाट दिपायल सिलगढी नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा प्राप्तहुने

वन पैदावार शुल्क सामुदायिक वन विकासमा खर्च गरी सामुदायिक वन प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्न सकिनेछ ।

३०. सहयोग लिनकालागि प्रस्तावना पेश गर्नुपर्ने: दिपायल सिलगढी नगरपालिकाबाट अनुदान तथा अन्य विषयमा आर्थिक सहयोग लिनकालागि उपभोक्ता समूहले दिपायल सिलगढी नगरपालिकाका पालिकाले निर्धारण गरेको ढाँचामा प्रस्तावना पेश गर्नु पर्नेछ ।

३१. सामुदायिक वनको अनुगमनः (१) दिपायल सिलगढी नगरपालिकामा अभिलेख अद्यावधिक भएका वा नभएका सबै उपभोक्ता समूहलाई सहजीकरण र अनुगमन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमनबाट प्राप्त विवरणका आधारमा दिपायल सिलगढी नगरपालिकाले सम्बन्धित उपभोक्ता समूहलाई आवश्यक सुझावदिन सक्नेछ ।

अनुसूची १

दफा ४ सँग सम्बन्धित

सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको तथ्याङ्कअद्यावधिक गर्ने ढाँचा

क्र स	समूहको नाम	ठेगाना (वडा)	वनकार्यालयबाट वनहस्तान्तरणामि ति	क्षेत्रफल	घरधुरी	जनसंख्या	सम्पर्क व्यक्ति (फोन नं.)
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							

अनुसूची २

दफा १६ सँग सम्बन्धित

वनपैदावारमा आधारित सम्भावित उद्यमहरु

घरायसीवस्तु	खाद्यवस्तु	उपभोग्य वस्तु	औषधीजन्य वस्तु	विलासिताकावस्तु	बातावरणीय सेवा
<ul style="list-style-type: none"> ● काठ ● फर्निचर ● बाँस, बेतबाँस र निगालाका उत्पादन ● रेसाजन्यवस्तुमाआधारित वस्तु (डेरी, ढकीयाआदी) ● पातमा आधारित उत्पादन (टपरी आदी) ● माटो र माटोकाउत्पादनहरु ● ढुङ्गाका वस्तुहरु ● प्राङ्गारिक मल ● घाँस उत्पादन 	<ul style="list-style-type: none"> ● खान योग्यजंगलीफलफूल ● वनजन्य सागसब्जी ● तामावाटुँसा ● सबै प्रकारका अचार ● मर्चा ● जंगलीफलफूलबाटउत्पादित सबै प्रकारका जुस र रक्सीहरु ● माछा र मार्न पाइने अन्यजलचर ● प्रतिवन्धितबाहेक सबै प्रकारका कन्दमूल ● मसलाजन्यउत्पादन (तेजपात, टिमुर, अलैचीआदी) ● जंगली वनस्पतिको घूर तेल 	<ul style="list-style-type: none"> -रेसाजन्यवस्तुमाआधारितउत्पादन -सावुन 	<ul style="list-style-type: none"> -जडीबुटी -गैरकाष्ठ -सुगन्धित -मह -खाद्य वा उपभोग्य पाउडर 	<ul style="list-style-type: none"> -हस्तकलाकासमानहरु -अगरबत्ति लगायतकासुगन्धित वस्तु 	<ul style="list-style-type: none"> -खानेपानीसिमसार -पोखरी -सिंचाइ -पार्क -उद्यान -बगैचा -जैविक विविधता -जलाधार -पदमार्ग <ul style="list-style-type: none"> - दृष्ट्यावलोकन -जंगलीजनावारअवलोकन -चरा अवलोकन -साहसिक खेलकुद -पर्याप्यटन -होमस्टे -कृषिवन -मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्ववस्थापन

अनुसूची३

दिपायल सिलगढी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सिलगढी,डोटी
सुदूरपश्चिमप्रदेश नेपाल
उपभोक्ता समूहदर्ताको प्रमाणपत्र
दर्ता नं.
मिति :-

श्रीउपभोक्ता समूह
दिपायल सिलगढी न पा डोटी

यस कार्यालयको मिति को निर्णय अनुसार दिपायल सिलगढी
नगरपालिकाको सामूदायिक वन सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८१ ले दिइको
अधिकार प्रयोग गरी त्यस उपभोक्ता समूहलाई यस नगरपालिकामा दर्ता गरी यो प्रमाण पत्र
दिइएको छ ।

उपभोक्ता समूहको विवरण

उपभोक्ता समूहको क्षेत्र :-

घरधुरीको संख्या :-

खण्ड :-

कूलजनसंख्या :-

प्रमाणपत्रदिने अधिकारीको :

नाम :-

दर्जा :-

दस्तखत :-

मिति :-

नवीकरण गरेको मिति	दर्ताको प्रमाणपत्रवहाल रहने अवधि	नवीकरणदस्तुर/५ प्रतिशतले हुने रकम	रसिद नं.	नवीकरणगर्ने अधिकारीको दस्तखत

॥ समाप्त ॥

आज्ञाले

शंकर सुचिकार

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत